

УДК 338:486; 502.52

DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.22.35>**Красномовець В.А.**

кандидат економічних наук,
доцент, докторант кафедри туризму
і готельно-ресторанної справи,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5806-8348>

Krasnomovets Viktoriia

Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy

ПРИНЦИПИ РЕГЕНЕРАТИВНОГО ТУРИЗМУ: ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ

PRINCIPLES OF REGENERATIVE TOURISM: ORGANIZATIONAL FOUNDATIONS IN THE SYSTEM OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

У статті досліджено принципи організації регенеративного туризму як нової концепції в сучасних умовах. Регенеративний туризм орієнтований на створення позитивного впливу на природне середовище, місцеві громади та культурну спадщину через активну співпрацю і системний підхід. Автор аналізує міжнародний досвід, визначає основні принципи, серед яких відновлення природного середовища, інклюзивність, довгостроковий розвиток і збереження культурної автентичності. Окрема увага приділяється залученню місцевих громад до процесу прийняття рішень та їх економічному розвитку. Дослідження формує понятійний апарат регенеративного туризму, пропонує авторське бачення його основних принципів і підкреслює його значення для сталого розвитку туристичних напрямків.

Ключові слова: регенеративний туризм, принципи сталого розвитку, сталий розвиток туризму, екологічна відповідальність, підтримка місцевих громад, культурна автентичність.

The article explores the concept of regenerative tourism, emphasizing its role as a transformative approach to sustainable tourism development. Unlike traditional models, regenerative tourism focuses on creating net-positive outcomes for natural environments, local communities, and cultural heritage. This approach integrates ecological, social, and economic dimensions, promoting a systemic perspective aligned with global sustainability goals. The study identifies and analyzes the core principles of regenerative tourism, including environmental restoration, inclusivity, long-term development, and cultural authenticity. These principles are framed as essential for fostering harmonious coexistence between human activities and ecosystems while ensuring the resilience and prosperity of tourist destinations. The principle of environmental restoration underlines efforts to repair and rejuvenate natural landscapes, encouraging activities such as reforestation, biodiversity conservation, and habitat renewal. Inclusivity is presented as central to engaging diverse stakeholders, particularly local communities, in equitable decision-making processes. This fosters social cohesion and economic empowerment while respecting the rights and roles of all participants. The principle of long-term development focuses on creating sustainable systems that balance immediate benefits with future needs, ensuring that tourism projects contribute positively to the environment and society over time. Finally, cultural authenticity emphasizes the preservation of intangible heritage, traditions, and local identities, enriching the tourism experience while safeguarding community values. The author provides an in-depth examination of these principles through international case studies, illustrating their practical implementation and outcomes. Special attention is given to collaborative frameworks that unite governments, businesses, non-governmental organizations, and local populations in achieving shared goals. Regenerative tourism is also highlighted as a model that challenges the traditional emphasis on economic growth by advocating for quality over quantity, prioritizing the health of ecosystems and the well-being of host communities. Moreover, the study emphasizes the transformative potential of regenerative tourism for travelers, offering meaningful experiences that connect them with the natural and

cultural fabric of destinations. Tourists are encouraged to actively contribute to conservation efforts and community development, making their journeys purpose-driven and impactful. By aligning with these principles, regenerative tourism not only addresses the challenges of environmental degradation and social inequality but also establishes a roadmap for sustainable and resilient tourism practices globally. Ultimately, this approach redefines the tourism industry, ensuring it serves as a force for renewal and balance in both human and ecological systems.

Keywords: *regenerative tourism, sustainable development principles, Sustainable tourism development, environmental responsibility, support for local communities, cultural authenticity.*

Постановка проблеми. Концепція регенеративного туризму базується на ідеї створення позитивного впливу на місця, які відвідують люди під час подорожей. Вона виходить за межі просто сталості або мінімізації негативних наслідків і прагне активно сприяти відновленню та покращенню місцевого довкілля, спільнот та культур [1]. Іншими словами, мета регенеративного туризму полягає в тому, щоб туристи, громади та середовище взаємодіяли таким чином, аби після туристичної діяльності природна й культурна спадщина залишалися в кращому стані, ніж були раніше.

Регенеративний туризм є цілісним і має системний підхід. Він сприяє співпраці та партнерству між усіма зацікавленими сторонами місцевого туризму та заохочує різноманітність місцевих економічних систем, щоб уникнути надмірної залежності від туризму для виживання населення. Це місцеве населення залучається до процесів прийняття рішень в інклюзивному та справедливому просторі, щоб принести цінність громадам, а також нести відповідальність за довкілля та біорізноманіття місця.

Концепція регенеративного туризму також спрямована на те, щоб принести подорожувачим трансформаційний досвід не лише власними враженнями від подорожі, але й від здійсненого позитивного внеску на місцеві громади, середовище, культурну спадщину та інше. Тому регенеративний відпочинок стає значущим, а не егоїстичним, де турист служить більшій меті для місцевого населення [2].

Відтак, регенеративний туризм, маючи іншу мету, і вимагає зміни нашої економічної моделі та погляду на суспільство. Необхідно перейти від пошуку «стійкого» зростання обсягів до більш якісного розвитку, який покращує здоров'я та добробут людей через здоров'я екосистем. Регенеративний туризм пропонує важливий набір рішень для переосмислення та перебудови індустрії туризму. Це також покращує місцеву економіку, зберігає місцеву культуру та біорізноманіття, водночас пропонуючи незабутні, справжні враження, що змінюють життя гостей, і дозволяючи напрямкам покращуватись [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як вже було визначено у [1], у площині вітчизняних досліджень поняття «регенеративного туризму» є новим, тому досі немає комплексних досліджень, що стосувалися б трактування чи характеристики даного поняття в україномовному науковому просторі. Серед зарубіжних дослідників варто виокремити наукові праці таких вчених як Діана Дредж (Dianne Dredge) [4], Наташа Реймонд (Natacha Raymond) [2], Тім Рассел (Tim Russell) [5], Рауні Кью (Rauni Kew) [6] та інші.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз існуючих підходів до трактування принципів регенеративного туризму. З огляду на новизну даного поняття у вітчизняному науковому просторі, дане дослідження допоможе у формуванні понятійного апарату та визначенні особливостей нового виду туризму, з'ясувати його економічне значення на місцеві території та запропонувати авторське бачення основоположних принципів його організації.

Виклад основного матеріалу. Оскільки поняття регенеративного туризму є абсолютно молодою концепцією, досі чітко не сформовано та не визначено його термінологічного апарату. Не існує єдиного трактування серед вчених-дослідників даного поняття щодо об'єкту, суб'єкту, предмету та принципів цього виду туризму. Різні автори по-різному визначають, зокрема, принципи регенеративного туризму. У таблиці 1 наведено розбіжність у кількісному визначенні принципів регенеративного туризму різних авторів та організацій.

Таблиця 1

Підходи різних авторів та організацій до кількісного трактування принципів регенеративного туризму

№	Дослідник / організація	Кількість
1.	Організація Об'єднаних Націй [7]	7
2.	Організація «Регенеративні подорожі» [8]	5
3.	Організація «Шлях острівянина» [9]	10
4.	Діанна Дредж (Dianne Dredge) [4]	7
5.	Хлоя Кінг (Chloe King) [10]	5
6.	Джаспер Хеслінга (Jasper Heslinga) [11]	13
7.	Організація «The Tourism Space» [12]	3

Як бачимо, існує абсолютно різний підхід до кількості принципів регенеративного туризму: від 3 до 13. Різняться також підходи авторів до визначення ролі цих принципів у регенеративному туризмі. Деякі автори називають принципи для забезпечення розвитку території, інші – для характеристики самої подорожі чи поведінки під час неї. Втім, спільними підходами навіть серед різних авторів є орієнтація на відновлення природного середовища, інклюзивність і залучення місцевих громад, довгостроковий підхід до розвитку, збереження культурної спадщини та ідентичності, міжгалузева співпраця, екологічна відповідальність і освітній вплив на туристів. Усі принципи спрямовані на гармонійне поєднання екологічних, соціальних та економічних аспектів для досягнення сталого розвитку туристичних напрямків.

Одним з найпоширеніших варіантів є трактування принципів регенеративного туризму Організацією Об'єднаних Націй (ООН) [7], дане ними у 2019 році. Цей підхід поділяють також багато інших дослідників [2; 13]. Згідно з позицією ООН, усі зацікавлені сторони в туристичному ланцюжку створення вартості, включаючи мандрівників, підприємства, робочу силу та громади, несуть спільну відповідальність за збереження місцевих активів і забезпечення процвітання місця призначення в цілому. Відтак, сім принципів регенеративного туризму, які спираються на мудрість природи, такі:

- **Цілісне розуміння та підхід живих систем.** Визнання того, що все взаємопов'язане та взаємозалежне, а також розуміння характеру та якості взаємодії між кожним зацікавленим учасником у всьому туристичному ланцюжку вартості, а також того, як вони впливають один на одного та на всю екосистему;

- **Співпраця.** сприяння співпраці та партнерству між широким колом зацікавлених сторін від урядів до приватного сектору, добровільного сектору та громад. Кидаємо виклик нинішньому конкурентному мисленню, яке керує нашими домінуючими економічними системами.

- **Різноманітність за своєю природою.** Забезпечення різноманітних потоків доходу, щоб екосистеми та громади були менш залежними від доходів від туризму та диверсифікація між різними сегментами ринку – відпочинком проти бізнесу та внутрішнім чи міжнародним – для зменшення різноманітних економічних та геополітичних ризиків та підвищення стійкості.

- **Інклюзивність і справедливість.** Залучення місцевих громад до зміцнення загальної екосистеми шляхом, наприклад, співпраці з місцевими постачальниками; розпитувати, кому потрібні кімнати та простір; розглядає можливість підтримки біженців або бездомних.

- **Трансформація та натхнення.** Створення автентичних, захоплюючих та значущих вражень для гостей, які підкреслюють унікальність кожного місця та пропонують відповідальні заходи, які демонструють культурну спадщину, фольклор, гастрономію, місцеві пам'ятки та дику природу.

• **Відповідальність за довкілля.** Відповідальне ставлення до навколишнього середовища шляхом управління природними ресурсами та біорізноманіттям, а також захисту вразливих ландшафтів і дикої природи, використовуючи екосистемний, циклічний і невидобувний підхід.

• **Культурне управління.** Захист місцевої культурної спадщини та традицій, а також корінного населення та етнічних груп, які є найкращими охоронцями біорізноманіття та природних екосистем завдяки своїй давній мудрості та знанням, що передаються з покоління в покоління [13].

Також сім, але абсолютних інших принципів пропонує трактувати Діанна Дредж (Dianne Dredge) [4]. На її думку, на прийнятті цих принципів, має здійснюватися всі види взаємодії та базовий досвід роботи в державних і приватних організаціях, бізнесі та освітньому секторі. Ці принципи: цілісності, природності, турбота та поваги, динамічності та еволюційності, співпраці та безперервного навчання.

• **Цілісний підхід.** Цілісний системний підхід є багатосекторним, міждисциплінарним, багаторівневим і багатогранним. Туризм не існує ізольовано і не повинен управлятися як окрема сфера. Він має фрактальну структуру, яка безпосередньо й опосередковано впливає на широкий спектр інших секторів і спільнот.

• **Природа як наш учитель.** Принципи дизайну можна запозичити з природи, включаючи підтримку різноманіття, оптимізацію ресурсів, відновлення та циркулярність, а також визнання ролі природи через форму і функцію, наприклад, вузли, межі, шляхи, площі, різноманітність, спеціалізацію тощо.

• **Турбота та повага.** Взаємна повага і принцип «не завдавати шкоди» іншим, як людям, так і природі, лежать в основі всіх дій. Інструментальне і делеговане поняття відповідальності має поступитися місцем персоналізованій етиці турботи про всіх інших.

• **Різноманітність.** Усі учасники мають здатність діяти та унікальні таланти, які потрібно підтримувати та розвивати. Експертність, різноманітні способи пізнання і творчість виникають саме у різноманітності.

• **Динамічність і еволюційність.** Туристична система є частиною складнішої, динамічної та еволюційної системи. Простих фіксованих рішень, таких як шаблони найкращих практик, стандарти й критерії, недостатньо для вирішення складних і контекстно залежних викликів.

• **Співпраця.** Щира і довірлива співпраця стимулює системні зміни та інновації. Інструментальні публічно-приватні партнерства, які відображають лише власні інтереси сторін, часто викликають підозру на рівні спільнот.

• **Безперервне навчання.** Постійне переосмислення та навчання є важливими для еволюції. Розвиток здатності до вдосконалення мислення є ключем до інновацій.

Створення простору для обговорення та тлумачення цих напрямків може створити можливості для переосмислення туризму в трьох ключових сферах: [1] зміна системи, [2] зміна мислення та [3] практика [4].

Таким чином, Діанна Дредж пропонує сім принципів, які мають стати основою взаємодії в державних, приватних і освітніх секторах. Ці принципи спрямовані на забезпечення цілісності, природності, турботи та поваги, динамічності, співпраці та безперервного навчання. Вони допоможуть переосмислити туризм як динамічну систему, що впливає на різні сектори, змінює мислення та вдосконалює практичну діяльність.

Десять принципів виокремлює організація «Шлях острів'янина». Їх основний зміст схематично зображено на рис. 1. Серед основних принципів: цілісний системний підхід, створення цінностей та їх поширення та інші. Їх детальну характеристику наведено нижче.

Десять принципів регенеративного туризму організації «Шлях острів'янина» виглядають наступним чином:

1. **Робота над внутрішнім простором** (глибоке занурення в те, як ми думаємо, що нас стримує, і як змінити спосіб мислення).

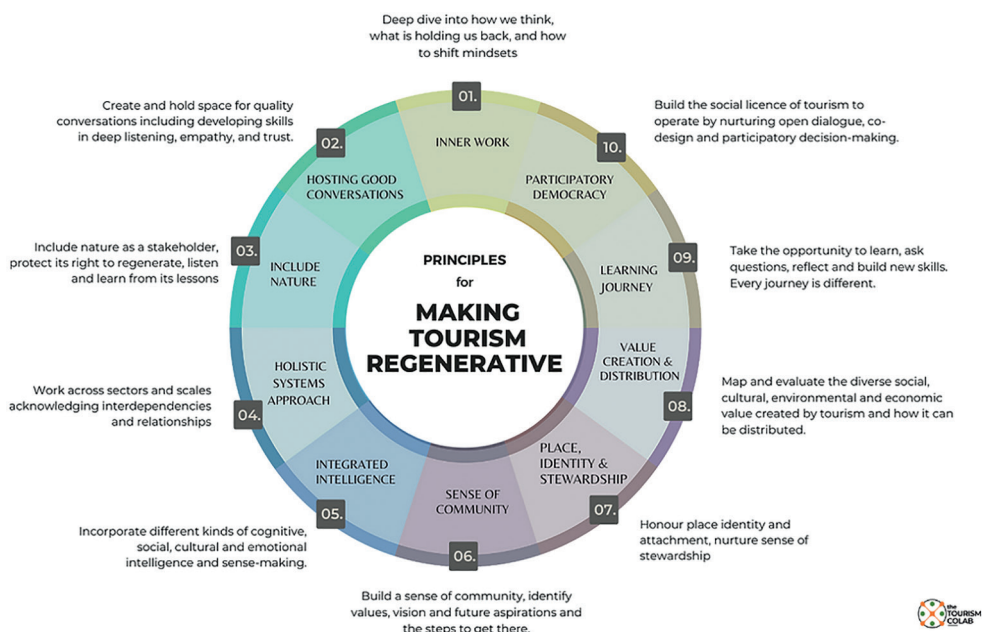

Рис. 1. Принципи регенеративного туризму за версією організації «Islanderway»
Джерело: [9]

2. **Проведення хороших розмов** (створення та підтримання простору для якісних бесід, включно з розвитком умінь слухати, співчувати та довіряти).
3. **Враховувати природу** (враховувати природу як належного стейкхолдера, захищати її право на відновлення, сприймати та засвоювати уроки, які вона надає).
4. **Цілісний системний підхід** (міжгалузєва та міжсекторальна співпраця на всіх рівнях із визначенням взаємозалежностей та зв'язків).
5. **Комплексний інтелект** (впровадження різних видів когнітивного, соціального, культурного та емоційного інтелекту та осмислення).
6. **Відчуття спільноти** (створення відчуття спільноти, визначення цінностей, бачення та майбутніх прагнень, шляхи їх досягнень).
7. **Місцева самобутність та спосіб господарювання (управління)** (повага до місцевої самобутності та прив'язаності, виховання почуття господарювання).
8. **Створення цінностей та їх поширення** (відображення та оцінка соціальних, культурних, екологічних та економічних цінностей, що створені туризмом; шляхи їх поширення).
9. **Пізнання через подорожі** (користуйтеся нагодою пізнавати, запитувати, розмірковувати, набувати нових навичок. Кожна подорож – особлива.)
10. **Демократія участі** (створення соціального регулювання туризму шляхом розвитку відкритого діалогу, спільної розробки, прийняття рішень за принципом участі громадськості).

Принципи регенеративного туризму організації «Шлях острів'янина» спрямовані на розвиток внутрішнього мислення, врахування природи та посилення відчуття спільноти. Вони акцентують увагу на міжгалузєвій співпраці, локальній самобутності, створенні цінностей та участі громадськості у прийнятті рішень. Ці підходи допомагають зробити туризм більш сталим, інклюзивним і орієнтованим на відновлення.

Всього лише три принципи називає основоположними організація «The Tourism Space» [12]. Ці принципи про визнання того, що туризм відбувається в динамічній екосистемі; туризм несе відповідальність за створення умов для процвітання людей і місць та того факту, що приймаюча громада є основним агентом туризму. Фахівці організації також допускають, що застосування цих принципів може змінити глобальний туристичний ландшафт.

Тобто, регенеративний підхід до туризму змінює традиційне уявлення про цю сферу як ізольовану галузь, інтегруючи її в ширший контекст природних, соціальних та культурних екосистем. Туризм має стати інструментом, що створює умови для процвітання як людей, так і місць, сприяючи сталому розвитку та збереженню ресурсів для майбутніх поколінь. Особлива роль відводиться приймаючим громадам, які повинні стати активними агентами цього процесу, визначаючи свої потреби та шляхи досягнення благополуччя. Такий підхід дозволяє переосмислити критерії успіху, зосереджуючись не лише на економічних показниках, але й на добробуті громад, екологічній стійкості та культурному розвитку. Це відкриває перспективи для більш справедливого і взаємовигідного співіснування туризму і місцевих спільнот.

Організація «Регенеративні подорожі» визначає принципами регенеративного туризму 5 підходів, серед яких: ціле системне мислення, вшанування відчуття місця, залучення громади та партнерство, прагнення за своєю природою та постійна коеволюція [8]. З-поміж перелічених принципів зупинимося на четвертому принципі – прагнення за своєю природою. Прагнення визначається як бажання і амбіції досягти чогось. У контексті відродження це бажання перетворюється на реалізацію потенціалу всіх, індивідуально та колективно. На відміну від традиційних ділових стосунків, де перевагу мають прибуток акціонерів і чистий результат, у регенерації враховуються всі зацікавлені сторони. Анна Поллок зображує прагнення в дії, «коли ви створюєте умови для процвітання життя, тому що життя, уява, прагнення — усе це приховано в потенціалі цієї спільноти. Проблема в тому, що ви не можете прописати рішення. Але ви можете створити умови для появи цієї сутності потенціалу». Прагнення – це засіб, за допомогою якого реалізується потенціал.

Таким чином, згідно бачення організації «Регенеративні подорожі», регенеративний туризм базується на принципах, які сприяють гармонійному розвитку людей, природи та громад. Він інтегрує всі зацікавлені сторони, враховуючи їхній взаємозв'язок, та допомагає створювати умови для процвітання через відновлення природного потенціалу і культурної самобутності. Підхід стимулює партнерство, залучення громад та створення середовища, де кожен має можливість розвиватися й досягати свого потенціалу. Постійна адаптація та еволюція регенеративного туризму забезпечують його стійкість і відповідальність на рівні як окремих підприємств, так і цілих спільнот. Це сприяє формуванню майбутнього, де туризм є не тягарем, а каталізатором позитивних змін.

Також п'ять принципів, що наведено на рис. 2, наводить Хлоя Кінг (Chloe King).

Ці принципи:

1. Потреби спільнот – найперший пріоритет.
2. Покращення цілісності екосистем та біорізноманіття.
3. Прийняття різнопланових та інклюзивних бізнес-моделей.
4. Прозоре та неупереджене керівництво (самоврядування).
5. Посилення співпраці товариств в сфері регенеративного туризму [10].

На думку пані Кінг, оцінюючи туризм лише через його економічний вплив, приховуються інші аспекти, які не можна виміряти грошима: починаючи від яскравих міжкультурних обмінів і дружби до характеру партнерських відносин, здатних захистити величезні екосистеми. Концепція регенеративного туризму, створена в результаті цього дослідницького процесу, прагне надати путівник для туристичних напрямків, які бажають виміряти вплив, який ми повинні почати досягати, оскільки планета

Рис. 2. Принципи регенеративного туризму за версією Chloe King
Джерело: [10]

нагрівається, а дика природа втрачається із загрозливою швидкістю. Кожен із п'яти принципів натхненний природними рішеннями та спрямований на те, щоб спрямувати туристів-практиків у регенераційному переході. Принципи підкреслюють, що туризм більше не можна «робити» для місцевих громад; це має бути зроблено «з ними і для них».

Запитуючи, як туризм може бути регенеративним, ми не стверджуємо, що практики туризму відмовляються від усіх спроб сталого розвитку; зусилля, спрямовані на зменшення негативних наслідків, такі як перехід на відновлювані джерела енергії, зменшення харчових відходів або переробка продуктів, будуть важливими для досягнення необхідного переходу. Натомість регенеративне мислення вимагає просто поставити запитання: коли я подорожую або приймаю мандрівників, що я можу зробити, щоб мати чистий позитивний вплив на природу та людей у пункті призначення? [10].

І найбільшу кількість – тринадцять принципів регенеративного туризму пропонує розглядати Джаспер Хеслінга (Jasper Heslinga). Взявши за відправну точку зміну перспективи, важливо з'ясувати, що означає регенеративний туризм для компаній, що працюють у цьому пан Хеслінг стверджує, що для того, щоб компанії займалися регенеративним туризмом, у всьому світі повинні бути зобов'язані дотримуватись наступного набору принципів. Ці принципи охоплюють цілісний підхід до управління, співпрацю між усіма зацікавленими сторонами, збереження культурних і природних ресурсів та пріоритет якісного досвіду над кількістю відвідувачів. Вони також підкреслюють важливість зменшення кліматичних впливів, справедливого розподілу доходів, збереження місцевої ідентичності та диверсифікації ринків. Туристичні компанії заохочуються вести діяльність відповідально, сприяти розвитку сталих локальних ланцюгів постачання та мінімізувати негативний вплив на громади. У підсумку, цей підхід покликаний зробити туризм не лише вигідним, але й корисним для людей, природи та культурної спадщини.

Узагальнюючи проведений аналіз літературних джерел щодо трактування різноманітності підходів до характеристики принципів регенеративного туризму, відзначимо такі, які на нашу думку є основоположними. Ми виокремлюємо п'ять принципів: від-

новлення природного середовища (організатори турів та самі туристи прагнуть не лише мінімізувати шкоду довкіллю, а й покращити його стан. Наприклад, реалізують проекти з відновлення лісів чи екосистем, очищення берегів, збереження біорізноманіття), підтримка та розвиток місцевих громад (місцеві спільноти мають отримувати реальну користь від туризму через створення робочих місць, розвиток малого підприємництва, збереження ремесел та традицій. Регенеративний туризм забезпечує, щоб прибуток від туристичних проектів повертався до місцевих громад і слугував їхньому стійкому розвитку), культурна автентичність (окрім збереження традицій, звичаїв і пам'яток, регенеративний туризм передбачає формування усвідомленого ставлення до нематеріальної культурної спадщини, аби туристи глибше розуміли та поважали місцеву культуру), акцент на довгостроковій перспективі (розвиток туристичних проектів ведеться з огляду на їхній вплив у майбутньому. Це дає змогу не просто «споживати» ресурси, а й спрямовувати ресурси та зусилля на відтворення природної та соціальної рівноваги) та екологічна свідомість (популяризація екологічно дружніх практик – зменшення викидів парникових газів, зменшення споживання пластику, раціональне використання ресурсів (води, енергії тощо), популяризація альтернативних видів транспорту) [11].

Висновки. Таким чином, проведений аналіз, перш за все, доповнює вітчизняний науковий простір новими параметрами та характеристиками поняття «регенеративний туризм», дефініціює та розширює розуміння нової категорії у вітчизняному науковому середовищі.

Зроблено висновок, що регенеративний туризм базується на принципах, що спрямовані на відновлення природного середовища, підтримку місцевих громад і збереження культурної автентичності. Він передбачає міжгалузеву співпрацю, екологічну свідомість та орієнтацію на довгострокові перспективи розвитку. Особлива увага приділяється залученню місцевих спільнот до прийняття рішень та створенню умов для їх економічного зростання. Важливим аспектом є акцент на зменшення негативного впливу туризму на довкілля та біорізноманіття через впровадження інноваційних підходів і технологій. Принципи регенеративного туризму також сприяють формуванню усвідомленого ставлення туристів до культури та природи, пропонуючи трансформаційний досвід. Загалом, цей підхід забезпечує баланс між економічними, соціальними та екологічними складовими сталого розвитку туристичних напрямків та розглядається як процес співпраці з природним середовищем і місцевими спільнотами, у результаті якого люди, культура та довкілля перебувають у динамічній гармонії, а громади мають кращі економічні, соціальні й екологічні перспективи на майбутнє.

Список використаних джерел:

1. Красномоєць В.А. Регенеративний туризм: категоріальні особливості та специфіка трактування. *Бізнес інформ*. 2023. № 12. С. 83–89. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-12-83-89>
2. Natacha Reymond Regenerative Tourism – A holiday mind shift beyond sustainability. URL: <https://hospitalityinsights.ehl.edu/regenerative-tourism-a-shift-coming> (дата звернення: 15.11.2024).
3. Regenerative tourism: moving beyond sustainable and responsible tourism. 2022. URL: <https://www.cbi.eu/market-information/tourism/regenerative-tourism#thirteen-principles-of-a-regenerative-tourism-business> (дата звернення: 15.11.2024).
4. Dianne Dredge Regenerative tourism: transforming mindsets, systems and practices. 2022. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JTF-01-2022-0015/full/html> (дата звернення: 15.11.2024).
5. Tim Russell From Sustainability to Regeneration: What Is Regenerative Tourism? 2023. URL: <https://khiri.com/what-is-regenerative-tourism/> (дата звернення: 15.11.2024).
6. Rauni Kew Regenerative Tourism Improves The Destination & Inspires Hotel Guests. 2023. URL: https://www.hotelexecutive.com/feature_focus/7613/regenerative-tourism-improves-the-destination-inspires-hotel-guests (дата звернення: 15.11.2024).

7. United Nation. URL: <https://www.un.org/en> (дата звернення: 15.11.2024).
8. Regenerative Travel Principles for Hospitality White Paper. URL: <https://regenerativetravel.com/principles-whitepaper/> (дата звернення: 15.11.2024).
9. Regenerative thinking for a resilient future. URL: <https://www.islanderway.co/> (дата звернення: 15.11.2024).
10. Chloe King How Can Tourism Be Regenerative? 2022. URL: <https://www.solimarinternational.com/how-can-tourism-be-regenerative/> (дата звернення: 15.11.2024).
11. Regenerative tourism: moving beyond sustainable and responsible tourism. URL: <https://cbi.eu/market-information/tourism/regenerative-tourism#thirteen-principles-of-a-regenerative-tourism-business> (дата звернення: 15.11.2024).
12. 3 Regenerative Tourism Principles we love and how they may change global tourism. URL: <https://www.thetourismspace.com/blog/regenerative-tourism-principles-change-global-tourism> (дата звернення: 15.11.2024).
13. Marina Laurent Regenerative tourism will be at the forefront of the recovery effort. URL: <https://hospitalityinsights.ehl.edu/regenerative-tourism> (дата звернення: 15.11.2024).

References:

1. Krasnomovets V. A. (2023) Rehenatyvnyi turizm: katehoriální osoblyvosti ta spetsyfika traktuvannia [Regenerative tourism: categorical features and specifics of interpretation]. *Biznes inform – Business inform*. no. 12, pp. 83–89. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-12-83-89>
2. Natacha Reymond (2022) Regenerative Tourism – A holiday mind shift beyond sustainability. Available at: <https://hospitalityinsights.ehl.edu/regenerative-tourism-a-shift-coming>
3. Regenerative tourism: moving beyond sustainable and responsible tourism. (2022). Available at: <https://www.cbi.eu/market-information/tourism/regenerative-tourism#thirteen-principles-of-a-regenerative-tourism-business>
4. Dianne Dredge (2022) Regenerative tourism: transforming mindsets, systems and practices. Available at: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/JTF-01-2022-0015/full/html>
5. Tim Russell (2023) From Sustainability to Regeneration: What Is Regenerative Tourism? Available at: <https://khiri.com/what-is-regenerative-tourism/>
6. Rauni Kew (2023) Regenerative Tourism Improves The Destination & Inspires Hotel Guests. Available at: https://www.hotelexecutive.com/feature_focus/7613/regenerative-tourism-improves-the-destination-inspires-hotel-guests
7. United Nation. Available at: <https://www.un.org/en>
8. Regenerative Travel Principles for Hospitality White Paper. Available at: <https://www.regenerativetravel.com/principles-whitepaper/>
9. Regenerative thinking for a resilient future. Available at: <https://www.islanderway.co/>
10. Chloe King (2022) How Can Tourism Be Regenerative? Available at: <https://solimarinternational.com/how-can-tourism-be-regenerative/>
11. Regenerative tourism: moving beyond sustainable and responsible tourism. Available at: <https://www.cbi.eu/market-information/tourism/regenerative-tourism#thirteen-principles-of-a-regenerative-tourism-business>
12. 3 Regenerative Tourism Principles we love and how they may change global tourism. Available at: <https://www.thetourismspace.com/blog/regenerative-tourism-principles-change-global-tourism>
13. Marina Laurent (2022) Regenerative tourism will be at the forefront of the recovery effort. Available at: <https://hospitalityinsights.ehl.edu/regenerative-tourism>